

ver, som den længstlevende ægtefælle ønsker at overtage, den længstlevendes bos- og arvelod, har ægtefællen ret til overtage aktiverne mod at udbetale det overskydende beløb kontant til de øvrige arvinger, dvs. at ægtefællen har udløsningsret. Reglen indebærer, at den længstlevende ægtefælle har en langt stærkere retsstilling end boets øvrige arvinger i relation til adgangen til overtagelse af boets aktiver efter vurdering.

Det følger af § 24 c, at den længstlevende ægtefælle af den afdøde ægtefælles fuldstændige særeje inden for sin arvelod af særejet kan overtage aktiver til vurderingsbeløbet. Ønsker ægtefællen og en anden arving at overtage det samme aktiv, har ægtefællen fortrinsret. I modsætning til fællesejereglen i § 24 b har ægtefællen ikke en udløsningsret, når der er tale om aktiver inden for den førstafdøde ægtefælles fuldstændige særeje.

I § 24 d fastslås det, at §§ 24 b og 24 c ikke gælder for aktiver, som den førstafdøde ægtefælle har rådet over ved testamente i medfør af § 66. Dette indebærer navnlig, at fortrinsretten til de fællesejeaktiver, der er nævnt i § 66, stk. 2, ikke kan fratages den længstlevende ægtefælle, medmindre længstlevende har samtykket heri. En tilsvarende begrænsning gælder derimod ikke ved aktiver, der er fuldstændigt særeje.

Der henvises til betænkningen s. 354-355.

3.2. Arvelovsudvalgets overvejelser

3.2.1. Arv efter loven

Arvelovsudvalget peger i betænkningen på, at den længstlevende ægtefælles stilling er blevet styrket gennem 1900-tallet. Ved arveloven af 1963 blev den legale arvebrøk forøget fra $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{3}$, og ægtefællen fik ret til suppleringsarv. Den længstlevende ægtefælle har endvidere ret til uskiftet bo med fælles livsarvinger og kan være i uskiftet bo med førstafdødes særlivsarvinger, hvis de samtykker heri. Også særejereformen fra 1990 indebærer en mulighed for at styrke den længstlevendes stilling på skiftet, eftersom det ved ægtepagt kan aftales, at formuen efter længstlevende skal være fuldstændigt særeje, mens formuen efter førstafdøde skal være skilsmisssæreje og dermed fælleseje ved skifte efter førstafdøde. Herved undgår den længstlevende, at længstlevendes egen formue indgår i bodelingen, mens længstlevende tager boslod og arvelod efter førstafdøde. Også den i dag meget betydelige opsparing i pensionsordninger vil typisk i kraft af begunstigelsesklausuler tilgodese den længstlevende ægtefælle eller samlever.

Udvalget finder, at der er grund til at fortsætte den ægtefællevenlige udvikling og anfører yderligere,

at ægtefæller i ægteskaber med hjemmeboende børn typisk vil ønske, at den længstlevende - så vidt det nu er muligt - kan fortsætte det fælles hjem. Uskiftet bo kan være et egnet middel hertil, men vil ikke altid være muligt, f.eks. fordi førstafdøde efterlader sig særbørn fra et tidligere ægteskab, eller fordi førstafdøde havde særeje. Uskiftet bo er endvidere kun muligt, så længe længstlevende ikke gifter sig igen. Der vil derfor være en række tilfælde, hvor det må antages, at de gældende regler ikke yder den længstlevende tilstrækkelig beskyttelse. Ægtefællerne kan da oprette testamente, men langt fra alle tænker på det i tide.

Udvalget anfører videre, at der siden arvelovens vedtagelse i 1963 er sket en betydelig stigning i antallet af skilsmisser, og der er derfor langt flere ægteskaber, hvor en eller begge ægtefæller har særbørn. Dette har medført og vil i de kommende år medføre en stigning i antallet af tilfælde, hvor en længstlevende ægtefælle ikke har mulighed for uskiftet bo, fordi førstafdødes særbørn ikke vil samtykke heri. Har ægtefællerne ikke på forhånd sikret hinanden gennem testamente, ægtepagt eller livsforsikringer, vil det i en del tilfælde kunne være særdeles vanskeligt for den længstlevende ægtefælle at udbetale arven til særbørnene uden at skulle sælge boligen. Der er endvidere sket en stigning i antallet af ældre mennesker, som ønsker at gifte sig igen efter deres ægtefælles død, og som derfor er nødt til at skifte med deres børn. I en del tilfælde vil det være så vanskeligt at udbetale arven til børnene, at planerne om nyt ægteskab må opgives.

Bla. på denne baggrund og under henvisning til, at ægtefællen på grund af sit livsfællesskab med arveladeren bør have en begunstiget stilling i forhold til de øvrige arvinger, foreslår udvalget, at ægtefællens legale arvebrøk forhøjes fra $\frac{1}{3}$ til $\frac{1}{2}$ af arveladerens ejendele, når arveladeren efterlader sig livsarvinger (børn, børnebørn etc.).

Der henvises til betænkningen s. 58-60.

3.2.2. Ægtefællens tvangsarv

Arvelovsudvalget har overvejet, om der fortsat er behov for regler om tvangsarveret for den længstlevende ægtefælle.

Imod en bevarelse af ægtefællens tvangsarveret kan efter udvalgets opfattelse bl.a. tale, at en ægtefælle allerede i levende live kan bringes i en situation, hvor den pågældende kun har rådighed over sin boslod, fordi arveretten bortfalder allerede ved separation, jf. arvelovens § 38, stk. 1, som kan forlanges ensidigt og uden nærmere begrundelse. Ægtefællernes formueforhold under ægteskabet kan også indgå som et moment ved vurderingen af, om der er grundlag for at be-